

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

„Tebenned bízunk eleitől fogva” (90. zsoltár)

Újra kezdeni, vagy újat kezdeni

Szeretettel köszöntöm lapunk olvasóit. Évekkel ezelőtt egy szeptemberi napon, egy pedagógus így köszönt nekem, amikor az iskolában találkoztunk: „*Boldog új évet!*” Mosolyogtam magamban, micsoda vicces köszönés ez! Azóta tudom, ez nem is annyira vicc, mint inkább a valóság. Mert a tanár számára az év tényleg szeptemberben kezdődik. De nemcsak a pedagógusokra igaz ez. A nyári szabadság és pihenés után mindannyian hasonlóképpen érezhetünk. Ezért hát azt kívánom: legyen boldogabb ez a szeptemberrel kezdődő évünk, mint az előző!

Újra kezdeni, vagy újat kezdeni két különböző dolog. Az újrakezésben újult erővel folytatjuk a régit, az új kezdet azonban egy minőségi változást hoz az életünkbe! Gyülekezeti életünk októberi hónapja az új kezdetet tartogatja mindannyiunk számára.

Ahol az élő Isten megjelenik, ott minden megváltozik, mert az Ő jelenléte minket magunkat formál át. Október 4-én 10 órakor, és 6-tól 9-ig 18 órás kezdéssel Végh Tamás nagytiszteletű úr fog közöttünk szolgálni arról, hogyan is kerülhetne az életünk közelebb Istenhez, hogyan találkozhatunk Vele. Szeretettel hívom erre a sorozatunkra minden kedves olvasónkat, hogy ne csak újra kezdjük az évet, hanem egy teljesen újat, minőségileg mást és többet kezdhesünk Istennel.

Faragó Csaba lelkipásztor

Új segédlelkészünk, Stefán Attila

1986-ban születtem Kárpátalján, Beregújfaluban. Itt jártam elemi iskolába négy évig, majd egy nyolcosztályos gimnáziumban folytattam tanulmányaimat Beregszászban. A Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium az egyetlen nyolcosztályos magyar nyelvű gimnázium Ukrajnában.

Már gyerekkoromtól fogva eljártam templomba, és szorgalmasan részt vettem a hittanórákon, gyülekezeti gyerektáborokban, majd később az ifjúsági alkalmakon is. Eleinte én is csak úgy, mint az összes többi gyerek, mentem, mert jól éreztem magam ott, jó volt a többiekkel együtt lenni, játszani, énekelni, de nem jelentett számomra többet ennél az egész.

Mikor konfirmálásra került a sor, akkor gondolkodtam igazán el azon, hogy mit is jelent számomra a konfirmáció, és mit is jelentett számomra az, amit megélhettem. Akkor jutottam el odáig, hogy Istennek szánjam oda életemet, és kértem tőle, hogy az addigi hűtlenségeimet, és bűneimet törölje el, és adjon egy új, tiszta életet. Konfirmációs ígém volt számomra a legmeghatározóbb ebben a folyamatban, amikor ugyanis Isten üzent nekem az Ézsaiás 44, 22 által: „*Eltörölöm hűtlenségedet, mint a felleget, vétkeidet, mint a felhőt, térd hozzá, mert megváltottalak.*” Számomra ez az Ige akkor nagyon meghatározó volt, mert megértettem, hogy mit is jelent ez az én életemre nézve. Bekapcsolódtam a gyülekezetünkbe a szolgálatok terén is, így többekkel felváltva jártunk házi bibliaórákra, és egy-egy ígét vittünk az ott gyülekezőknek. (folytatás az 5. oldalon)

Ima a fiatalokért

Hadd imádkozzunk a fiatalokért, akik most néznek szembe a jövővel, hogy nyitottak legyenek és befogadóképesek legyenek minden jóra, hogy merjenek élni a nyugtalan világban, hogy legyen erejük elviselni a csalódásokat, hogy megtanulják elfogadni önmagukat, hogy el ne veszítsék bátorságukat, hogy ne tegyenek kárt mások életében, hogy mindig készen legyenek arra, hogy a világot emberibbé és lakhatóbbá tegyék.

Ima a gyermekemért

Atyám, jó Istenem!
Taníts meg belátnom,
Hogy gyermekem nem az én tulajdonom.
Hadd növekedjék és fejlődjék úgy,
ahogyan Te gondoltad, tervezted,
nehogy útjába álljak.
Ne engedd, hogy eltakarjalak Téged.

A Szentlélek munkája a világban

Pünkösdi számunkban Dr. Békési Panyik Andor: „Az evangélikumi kálvinizmus füzetek” című kötetből közzétünk egy részletet szerkesztésünkben, mely abban igyekezett útmutatást adni, miként kell a hívő embernek mindennapi tevékenységében megélnie hitét. Sorozatunk második részében essék szó a Szentlélek világban végzett munkájáról.

„A Szentlélek munkája olyan erős hangsúlyt kap Kálvinnál, hogy kevés túlzással azt mondhatjuk – legalábbis méreteit illetően –, hogy a Szentlélek legfőbb tevékenysége: megőrizni a teremtett világot a káoszba való visszahullástól. E tétel aktualitásán nem változtat, ha kimondjuk: Kálvin érdeklődése a világ iránt elsősorban az emberiség üdvösségre jutásához kapcsolódó. Kálvin tud örülni a világnak és tud hálát adni érte, tudja csodálni mindazt a szépséget és harmóniát, amit abban talál, ugyanakkor a világot mint Isten üdvterve megvalósulásának a helyét nézi. Nagy szüksége van a világnak arra, hogy a Szentlélek őrizze, mert – Kálvin szerint – a világnak önmagában nincs stabilitása. Ő – a Szentlélek – munkálja a teremtés és a Krisztus visszajövele közti időben a világmindenség megtartását. Az Ő jelenléte garantálja nem csak a világ rendjének megőrzését, hanem annak értelmes és céljának megfelelő alakítását, fejlődését is. A „teremtő Lélek” tehát egyben „megőrző Lélek” is. Ez azt jelenti, hogy ha nincs is a világnak önmagában stabilitása, de **van örök rendje, és ez mindig a biztonság tudatával tölthet el bennünket.** Éppen ezért Kálvin nem csak az egyes ember, hanem az egész világ Istenre utaltságát is tanítja. A hívő keresztyén ember Kálvin nyomában jár, amikor nem csupán önmaga megtartatásáért és üdvösségéért könyörög, hanem **az egész emberiséget is Isten elé viszi imádságaiban.**

A Szentlélek tehát, mint az Atya Lelke, részt vesz minden dolog teremtésében. Jellemző kálvini gondo-

lat, hogy a Szentlélek az „újjászületés Lelke” is. A reformatornak nem csak az ember újjászületése a szívügye, hanem a teremtés, a teremtettség fennmaradása és célba juttatása is.

Nagy fontossága van Kálvinnál annak is, hogy ma is a Szentlélek az egyetlen forrása minden életnek a teremtettségben. Ahogy a nicea-konstantinápolyi hitvallás mondja: Ő a „megelevenítő Lélek”. Ő önt életet minden teremtménybe és mindenképpen az Ő ereje által tartatnak meg. A Zsolt. 36,10 ill. a 4Móz. 16,22 alapján megtanuljuk, hogy **Isten az élet egyedüli forrása.**

Azt külön kiemeljük, hogy minket, embereket nem úgy igazgat Isten, ahogy mi szoktunk egymásra irányító hatásokat gyakorolni (tehát nem kívülről közelítve meg az emberi öntudatot, parancsokat és tilalmakat szegezve neki, fenyegetésekkel és ígéretekkel hajlítva akaratát). Mivel Isten a Szentlélekben a magáénak tekinti a világot, amelyért megszületett Fiát, Jézus Krisztust odaadta, ezért nekünk is a magunké-
nek kell azt tekintenünk. Nem szabad sem megvetnünk, sem kifutni akarnunk belőle, hanem szeretnünk, védenünk kell, mint sajátunkat.” Nem birtokul, hanem „sáfárságra” kaptuk Tőle, ezért elszámolni tartozunk vele.

Amint látjuk, méltán nevezi az utókor Kálvint a Szentlélek teológusának. Következő számunkban a Szentléleknek az emberi társadalomban végzett munkájáról szólnak.

Váczai Gábor

„KRISZTUS A JÖVŐ, EGYÜTT KÖVETJÜK ŐT”

Ismét egységes a Trianon óta mesterségesen szétszakított Magyar Református Egyház

(folytatjuk beszámolóinkat a Magyar Református Egyház Alkotmányozó Zsinata és Hálaadó Ünnepeiről)

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2005. május 25-26-i ülésén deklarálta az egyháztagság – Alkotmányban rögzített – fogalmát, a világ bármely részén élő református testvérünk vonatkozásában. Az első Alkotmányozó Zsinat 125 éves évfordulóján – a 2006. november 21-22-i ülésén – pedig az előbbihez kapcsolódva is kimondta a világ bármely részén élő református testvéreinkkel a szorosán vett lelki, testvéri közösséget! A Generális Konvent 2007. július 19-21-i sárospataki ülésén már kidolgozta a Magyar Református Egyház Alkotmányának alapelveit. A következő évben, 2008. június 18-20. között Pápan már a Konvent részleteiben is megtárgyalta azt. Elhatározták az Alkotmány előzetes ratifikálását és a 2009. május 22-i

Alkotmányozó Zsinat ünnepélyes összehívását Debrecenbe.

Így érkezünk el 2009. május 22-éhez, egyházunk történelmének mérföldkövéhez. Gyönyörű, napfényes idő! Ezrek és ezrek tartanak Debrecenbe a Kárpát-medence minden részéről, a legtöbben Erdélyből. Örövendetes, hogy sok-sok kárpát-medencei gyülekezet kedves tagja, presbitere, lelkipásztora is részt vesz ezen a történelmi eseményen. Itt vannak a Kárpát-medencében már megalakult presbiteri szövetségek, köztük a Magyar Református Presbiteri Szövetség sok-sok tagja is! Bízunk benne, hogy ez az alkalom közös munkánknak, szolgálatunknak új lendületet, együttműködést fog eredményezni Isten Lelke által! Itt utalunk a Presbiteri Szövetség korábbi felhívására presbitereinkhez, gyülekezeti tagjainkhoz: „Ünnepeljünk, imádkozzunk együtt május 22-én és azután is!”

Ez a felhívás megjelent a Reformátusok Lapja és a Presbiter 2009. május-júniusi számában, de a Presbiteri Szövetség tagjai külön levélként is megkapták. Egy maroknyi föld a történelmi esemény megnyitója. A Kárpát-medence minden részéből érkezők egy-egy marék földet hoznak a Kossuth térre, felépül a Kárpát-medence jelképes halma, az anyafölddel, jelképezve, hogy – továbbra is – egyek vagyunk...

Tíz órakor megkezdődött egyházunk történetében a második Alkotmányozó Zsinat, amelyen a megjelenteket Dr. Bölcskei Gusztáv püspök és Kósa Lajos, Debrecen polgármestere köszöntötte. Kósa Lajos ezt az eseményt az ősi református kollégium közel félévezredes megalakításához és az 1848-1849-es szabadságharcnak a Debrecenben kihirdetett Függetlenségi Nyilatkozatához hasonlította. Az ünnepi ülésen egyhangúlag elfogadták az egységes MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ ALKOTMÁNYÁT, valamint az Üzenetet, és ünnepélyesen sor került a már előzőleg ratifikált alkotmány aláírására is. Egyházpolitikai okokból az Alkotmányt a Felvidéki Református Keresztény Egyház képviselője most nem tudta aláírni (két, szlovák nyelvű református egyházmegegyezésünk is van), azonban az egyházkerületük vezetője kifejezte maximális együttműködési készségét: püspök úr, főgondnok úr és a felvidéki református gyülekezetek képviselői is jelen voltak az alkalmon. Őket a Zsinat ülésein tanácskozási jog illeti majd meg. Ugyanakkor a tengerentúlról külön csatlakozik az Amerikai Magyar Református Egyház is, melynek püspöke, Szabó Sándor szintén jelen van a nagygyűlésen.

Délután két órakor indult meg az egyesítő menet, jelképezve minden régiót (beleértve a Felvidéket is), hogy együvé tartozunk. Ezen a várost átszelő meneten sok ezer református testvérünk vett részt, akik a rendkívül meleg időben is hozták tábláikat, tudatva, honnan érkeztek az örömnepre. Örömteli volt e hatalmas menetet szemlélni, zengett ezrek ajkán a háladási ének, önmagában is hitvallás volt ez a menet. A haranglábaknál a régiós egyháztestek püspökei, vezetői várták a híveket és csatlakoztak a hatalmas menethez, amely azután a Nagytemplom elé érkezett vissza.

Négy órakor harmincezer hívünk, de a televízió révén milliók előtt kondultak meg a Kárpát-medence összes református templomának harangjai, élén a debreceni Nagytemplom harangjával, tudatva: most végre ismét egységes a Trianon óta mesterségesen szétszakított Magyar Református Egyház. Ha nem is úgy, ahogy 1881-ben, de alkalmazkodva a jelen történelmi, politikai körülményekhez is. A régiók egyháztestvei az új Zsinatban megtartják önállóságukat, korábbi elnevezésüket, de együtt döntenek közös ügyekben.

Ezt követte az ünnepi úrvacsorai közösséggel összekötött istentisztelet, amelyen részt vett többek között Orbán Viktor korábbi miniszterelnökünk, Németh Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke, Kósa Lajos, Debrecen polgármestere, aki a Zsinat ülésén zászlókat adott át, Rácz Róbert, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke és sok más kedves vendégünk.

Dr. Bölcskei Gusztáv püspök, a Magyar Református Egyház Zsinatának elnöke a Mózes első könyve 37. fejezetéből, József története alapján hirdette az ígét, aki kereste az ő testvéreit. Mi magyarok, most kerestük, keressük református testvéreinket a Kárpát-medencében és szerte a nagyvilágban. Istennek különös ajándéka, hogy egymásra találtunk. Az elmúlt kilencven év sem tudta az együvé tartozást feledtetni. Ezt a gondolatot egy énekünkkel, a 395. dicséret szövegével tudtuk a legjobban kifejezni: „Isten szívén megpihenve, forrjon szívünk egybe hát”... Ezekkel a gondolatokkal indultunk el a jövő felé, az egységes református egyház szolgálatában, Isten Lelke által munkálkodván! Az ünnepi úrvacsorai közösségben dr. Szabó István dunamelléki püspök rövid tanítást adott, mit is jelent az Istenben megáldott és megszentelt úrvacsorai közösség: Isten e közösségben is kiárasztja reánk örökké tartó szeretetét, ingyen való nagy kegyelmét!

Harmincezer testvérünk úrvacsorai közösségének egyik legszebb, legemlékezetesebb percei voltak, amikor a hatalmas gyülekezet a Nagytemplomban és a Kossuth téren a Kárpátaljai Református Egyház himnuszát énekelte: „Mindig velem Uram, mindig velem”...

Íme, Isten kegyelméből így született meg az egységes Magyar Református Egyház. Hordozzuk imádságunkban és javasoljuk, hogy minden évben május 22. legyen a Magyar Református Egység napja! Reméljük, hogy a hazai egyházi sajtótermékek – többek között a Reformátusok Lapja és a Presbiter, amelyek ma már sok régiós gyülekezethez eljutnak – a jövőben még szélesebb mértékben eljutnak a Kárpát-medence kis gyülekezeteibe is, mert – tapasztalatunk szerint – testvéreink szomjúhozzák a magyar szót, az írást, a hitvallást! Ezzel a reménységgel vagyunk további lapjaink, hitvalló műveink, hitébresztő és hitmélyítő könyveink terjesztését illetően is. Köszönjük a közvetítéseket a Duna Televíziónak, a Magyar Televíziónak és a Debreceni Városi Televíziónak, valamint a magyar közszolgálati rádióknak is! A Magyar Református Egység napja fontosságára – közvetetten – a hivatkozott körlevélből is következtethetünk. Igaz, nem csupán egy konkrét napra, hanem életünk minden napjára is, amikor azt a felhívást adja közre, hogy imádkozzunk együtt május 22. után is!

Az ősi 90. zsoltárral zárjuk beszámolóinkat: „URAM, TE VOLTÁL NÉKÜNK HAJLÉKUNK NEMZEDÉKRŐL NEMZEDÉKRE” (90. zsoltár 1. verse) Még annyit érdemes megjegyeznünk: az Alkotmányozó Zsinat Kálvin János születése 500. évfordulóján ült egybe, Pünkösöd első napján, 2009. május 31-én. A Magyar Televízió 1-es és 2-es csatornája élőben közvetítette az ünnepi hálaadó istentiszteletet Genfből.

Váczi Gábor

Kálvin és a zene

"A genfi pápa, a száraz és merev szellemű, késhegyig logikus és intellektualista Kálvin híjával van annak az érzelmi melegségnek, amely előttünk annyira kedvessé teszi Luthert. Teológiája, amelyből hiányzik a szív, ellensége minden örömnél és minden szórakozásnak, még a művészeteknek és a zenének is... Kálvin az antiliberalis, a művészetellenes, az emberiségellenes és a keresztyénellenes tekintélyi dogmatizmusnak a típusa."- írta egy XIX. századi francia lelkipásztor Kálvinról, követve és tovább táplálva a szigorú reformátorról kialakult legendát.

Hogyan gondolkozott Kálvin valójában a művészetéről? Institutiójában és a kommentárjaiban egy igazán nagyon eredeti és nagyon szép művészetelmélettel találkozunk. Ez az elmélet így szól: a művészet Isten egyetlen kegyelmének (gratia generalis) ajándéka az ember számára.

Kálvin az "artes" köréből nem zárja ki a tulajdonképeni művészeteket sem, vagyis azokat, amelyek nem pusztán a "közhasznót" vagy a "kényelmet" mozdítják elő, hanem egyszerűen gyönyörködtetésre szolgálnak. Íme az ő félre nem érthetően fogalmazott nyilatkozata: "Ámbár a hárfának és más hangszereknek fölhalálása inkább csak élvezetre és gyönyörűségekre szolgál, mintsem szükségét tölti be, mégis egyáltalán nem kell fölőlegesnek tekinteni s még kevésbé méltányos dolog kárhozottatni." Kálvin tehát nem veti el sem az élvezetet, sem a gyönyörűséget; sőt kijelenti, hogy az élvezet és a gyönyörűség nem fölőleges dolgok. Mindössze csak azt az élvezetet kárhozottatja, "amelyik nem fér meg az Isten félelmével és az emberi társaság közönséges [közös] hasznával".

A zenéről való vélekedésének hiteles dokumentuma Zsoltároskönyvének híres előszava: "Valójában tapasztalásból tudjuk, hogy az éneknek nagy ereje és hatalma van arra, hogy megindítsa és lángra gyújtsa az emberi szívet avégből, hogy az még szenvedélyesebb buzgósággal lobogjon Isten dicsőítésében és segítségül hívásában... Ama dolgok között, amelyek alkalmasak arra, hogy föloldítsák és gyönyörködtessék az embert, a zene vagy a legelső, vagy pedig a legelső egyike; és úgy kell fölfognunk a dolgot, hogy a zene Istennek ajándéka, amelynek éppen ez a rendeltetése... Aligha van még a világon valami, ami jobban meg tudná fordítani vagy ideoda hajlítani az emberek lelkületét... Tény, mert tapasztaljuk, hogy a zenének valami titkos és szinte hihetetlen ereje van arra, hogy megindítsa a szíveket".

És mit tett Kálvin a művészetért? Megcsinálta a Zsoltároskönyvet. A Zsoltároskönyv gondolata 1537-ből ered, abból az emlékiratból, amelyet Kálvin Farellel együtt a genfi tanácshoz nyújtott be. Ebben megállapítván, hogy a hívők imádságai "oly fagyosak, hogy az valóságos szegényünké és orcánk pirulásává válhatik", azt kérte, hogy énekeljék a zsoltárokat, "hogy mindenek szíve felinduljon és megbuzduljon".

Hol vette a szövegeket? Hát maga adta rá a fejét a poétaságra, és amellet néhány többé-kevésbé pontos kéziratban megtalálván Marot 12 zsoltárfordítását, azokat is fölhasználta.

És hol vette a zenét? Mindjárt kezdetben megragadták bizonyos strassbourgi dallamok, amelyeket "a célra megfélelőbbeknek" talált, s így ezeket is hasonlóképpen fölhasználta. Így jött létre az első Zsoltároskönyv, az 1539-es, amelynek egyetlen ismeretes példánya a müncheni könyvtárban van.

Az 1539-es Zsoltároskönyvből lassanként kifejlődik az 1562-es. Ugyanabban az egy esztendőben 25 kiadást ér. Négy év alatt 62 kiadás követi egymást. A könyvészek 1400 kiadásáról tudnak, s a fordítások épp oly csodálatosan sokasodnak, mint a kiadások. A kálvinista zsoltárost lefordítják nemzeti nyelvekre. Nem egészen két század alatt csak egyedül Németalföldön több mint 30 kiadást ér meg, és Németország, a csodaszép korál hazája, féltékeny lesz a zsoltárosra, amelyet ő "a kálvinizmus szíriánájának" nevez el, és versenyre kél Hollandiával annak kiadásában.

Bulée, a párizsi egyetem történetírója már a XVI. században így fogalmaz: "A protestánsok zsoltárok zenegedezése közben vetették meg vallásuknak alapjait." A zsoltárok hangjai mellett végigkísérhetjük a hugenotta vértanúk és háborúk egész történetét. Ezeket énekelték a tömlőcből a máglyáig vezető úton, a hóhér kötelével a nyakukon vagy ütközet előtt. A 68. zsoltár, amelyet a hadak zsoltárának, a kálvinista Marseillaise-nek neveztek el, a bizakodásnak e fonségesen harsanó szava, mely a maga megindító nagyszerűségében átjárja s lekesíti ezt a kálvinizmus születésének pillanatait:

„Hogyha felindul az Isten,
Elkergettetnek szertelen
Minden ő ellenségi,
És elfutamodnak széjjel
Ő haragos színe elől
Minden Ő gyűlölői.

Úgy elűzetnek hirtelen,
Mint a füst semmivé lészen,
Elvész minden ő dolguk;
Mint viasz olvad a tűztől,
Úgy az ő kemény színétől
Elvesznek a gonoszok.”

A zsoltárok ettől fogva kitéphetetlenül belé vannak szövődve a kálvinisták köz- és magánéletébe.

A magyar református istentiszteletnek is elmaradhatatlan része a gyülekezeti éneklés, melynek mély bibliai hagyományai vannak. A hit igazságai, tanításai szintén megfogalmazódnak az énekekben. A Biblia mellett az énekeskönyv is megbecsült kincse a magyar református gyülekezetnek. A magyar reformátorok is nagy jelentőséget tulajdonítottak a zenének. Sok magyar prédikátor egyben énekes szerző is volt. Sztárai Mihály, Szegedi Gergely, Huszár Gál mindennapos eszközként használták a gyülekezeti éneket a reformátori keresztyén hit terjesztésében. Méliusz Juhász Péternek, Debrecen egykori híres püspökének az éneklésről szóló tanítása így hangzott: "Tanítsátok és intsetek egymást mindenféle éneklés által... Csak az a jó ének, aki lelki és aki lelkire tanít, int és unszol".

Az úgynevezett genfi zsolnároknak külön történetük van Magyarországon. A kálvini reformáció térnyerésével egy időben Kálvin nyomán fordult az érdeklődés a zsolnárok felé. Kálvin azt akarta, hogy a templomokban a kálvinisták "mindnyájan és jól" énekeljenek. Ennek érdekében zenei tekintetben egyszólamú, szöveg tekintetében pedig nemzeti nyelvű éneket tartott üdvösnek. Ómaga erről így írt: "Énekelni szívvel is, nyelvvel is kell... nyelvvel szív nélkül nem szabad... nem görög nyelven a latinok, nem is latinul a franciák s az angolok között... hanem az illető ország köznyelvén, hogy az egész gyülekezet megérthesse azt... A szent énekeket csak szívből lehet jól énekelni. A szívnek pedig szüksége van az értelemre. Ebben van a különbség az emberek s a madarak éneke között. Mert a kenderike, a csalógány, a papagáj, ha szépen is, de értelmetlenül énekelnek. Az embernek sajátos adománya pedig éppen az, hogy tudja, mit mond, mikor énekel. Továbbá pedig az értelemnek a szívhez és az indulathoz kell alkalmazkodnia."

A XVI. században Magyarországon már kétféle énekeskönyv ill. gyűjtemény volt használatban. A korszak református énekköltészetére nagy szerepet játszott a reformáció tanításának elterjesztésében. A mohácsi nemzeti katasztrófa után a szinte haldokló országnak nemzeti üzenetet is hozott ez a költészet. A biblikus kifejezések, mint pl. "királyi nemzet vagy, noha kicsiny vagy" vagy "rajtad nem fog a pogány ellenség" nem csak keresztény, de a magyar ember imádsága is volt.

Zenei szempontból ezeknek az énekeknek a dallamvilága az ún. históriás énekből fejlődött ki. A református kollégiumok diáksága megtanulta és gyakran használta az új dallamokat és a költői műnek sem utolsó Szenczi-

féle zsolnáros szövegeket. A kollégiumok középpontjai voltak a magyar református énekkultúrának

Theodore de Béze és Clement Marot genfi zsolnárait a tudós Szenczi Molnár Albert ültette át magyar nyelvre 1607-ben. A francia dallamokat eleinte nehezen fogadta be a magyar ízlés, azonban az 1640-es évektől a puritán lelkészek sikeresen terjesztették azokat. A 90. zsolnárt "Tebenned bízunk eleitől fogva", a magyar reformátusok himnuszának tekinthető.

Ugyanakkor Magyarországon a reformátusok nem a genfi utat követték: Genfben ugyanis csak a 150 zsolnárt és még néhány bibliai éneket énekeltek az istentiszteleten. A magyar reformátusság strassburgi mintára az énekeskönyv első helyére tették a zsolnárokat, de mellettük megtartották a közös protestáns énekkincset, sőt gyarapították is azt.

A XX. század elején a hitbéli ébredés jelentős változást hozott az éneklés stílusában is. Egy képzett lelkész és orgonista, Árokháty Béla indította meg a zsolnáréneklés megújítását. Ő ismertette meg a világhírű zeneszerzővel, Kodály Zoltánnal a genfi zsolnárokat, és ennek eredményeképpen egész zsolnármozgalom alakult ki a magyar zeneköltők között.

A jelenleg is használt református énekeskönyv Csomasz Tóth Kálmán szerkesztésében jelent meg 1948-ban, és mind a mai napig érvényben van. A magyar református énekeskönyv időben évszázados, térben pedig sok ezer kilométeres távolságok dallamkincseit egyesíti. Az énekeskönyv befejező éneke a Magyar Himnusz, amely egy áldást kérő és bűnvalló imádság.

(összeállította: Szathmári Éva)

Gyermeknapot tartottunk a taksonyi református gyülekezetben „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róma 8, 31)

A program zárásaként, kitűnően vizsgázva, minden kisgyermek oklevelet kapott arról, hogy most már ő is Fény ország herceg-nője és lovagja.

Köszönjük az önkormányzat és a GKU technikai segítségét és hozzájárulását, hogy ezt a napot is vidáman töltötték el a gyermekek. Reméljük, jövőre is találkozunk!

a gyülekezet gyermekmunkás csoportja

(Stefán Attila írásának folytatása) Teológiai tanulmányaimat már céltudatosan kezdtem el, sőt már az érettségire is úgy készültem, hogy teológián fogok továbbtanulni. Éreztem, Isten elhívott engem, hogy így szolgáljam Őt. 2004-ben felvételt nyertem a Budapesti Teológiára, és az ott töltött öt év alatt sok mindent megtanultam. Készülhettem arra a szolgálatra, amit most itt a dunaharaszti gyülekezetben fogok elkezdni.

2007. augusztus 18-án megnősültem. Feleségemmel Tímeával együtt élünk itt Dunaharaszttiban. Számomra egy nagy lépés ennek a hatodéves gyakorlati évnak az elkezdése, ugyanis nagy kihívások elé állít Isten, és én alázatos szívvel rendelem magamat alá az Ő akaratának, így állok a gyülekezet rendelkezésére mindenben, amiben tudok.

Soli Deo Gloria

Az evangelizációs hét meghívott vendége: Végh Tamás tiszteletes úr

Október 4-től 9-ig este 6 órától evangelizációs hetet tartunk dunaharaszti gyülekezetünkben. Vendégünk sokunk számára egy régi jó ismerős, Végh Tamás nagytiszteletű úr. A következő sorokban Ő mutatkozik be gyülekezetünknek. Reméljük, szolgálatát élénk érdeklődés kíséri, és így lehetőség nyílik az ismerkedésre is.

1947-ben születtem ötgyermekes lelkészcsalád második gyermekeként. Édesapám Bács-Kiskun megye gyülekezeteiben szolgált - Foktőn, Szabadszálláson és Érsekcsanádön. Ezekben a községekben töltöttem gyermekkoromat. Nagyon szerettem az állatokat, majd a sport lett minden egyebet elsöprő hobibim. Szepesi György utódjának készültem gyermekkoromban, bőszen közvetítettem a mérkőzéseket, betéve tudtam az összeállításokat, sporteredményeket. A római olimpia idején, 13-14 évesen is egy "sportos" ige döntötte el végleg, hogy elindulok Jézus követésében. ("Én azért úgy futok, mint nem bizonytalanra, és úgy viaskodom, mint aki nem levegőt vagdos." - 1 Kor 9,26) Szüleim nemcsak hívő életet éltek, hanem igen tevékenyen részt vettek a háború utáni ébredésben, evangelizációs szolgálatokban. Értékes, hívő fiatal segédlelkészek egész sora szolgált édesapám mellett, és ránk, gyermekekre is nagy hatással voltak. Így korán megragadott az Úr Jézus szeretete.

Baján kezdtem középiskolai tanulmányaimat a III. Béla Gimnáziumban, majd a váratlanul jelentkező tüdőbetegségem miatt az utolsó másfél évet a Szabadság-hegyi Iskolaszanatóriumban fejeztem be. Érettségim évében tudományterületem estem át. - Istennek hála meggyógyultam és - a már 15 éves koromtól szívemben megélelődött döntés nyomán - a Budapesti Református Teológiai Akadémián folytattam tanulmányaimat. Akkor így fogalmaztam meg, miért akarok lelkipásztor lenni: - *Olyan örömet tapasztaltam meg Jézus követésében, amelyet minél több emberrel szeretnék megosztani. Erre pedig a legjobb lehetőségem a lelkipásztori pályán lehet.*

Ötödéves teológusként 1969 őszén a fóti gyülekezetbe kerültem segédlelkésznek. I. Madarász Lajos esperes mellett és a fóti gyülekezetben jó lehetőségem volt a gyakorlatban is kipróbálni mindazt, amit ellestem édesapám hűséges pásztori és igehirdetői szolgálatából, megtanultam a Teológián, ill. menetközben Fótön.

Kis kitérő - fél évi Bp. Szabadság téri segédlelkészi szolgálat - után 1971-ben kezdtem meg lelkipásztori szolgálatomat Salgótarjánban. Ide már feleségemmel együtt érkeztem, akit Isten különös ajándékozó szeretete állított mellém. 12 éves volt, én 14, amikor megszerettük egymást és 10 év elteltével - amikor mindketten végeztünk (ő Szegeden gyógyszerészként) - összeházasodtunk. Két nagyobb gyermekünk, Noémi és Tamás Salgótarjánban született. A városban akkoriban még olyan

légkör uralkodott, amelyet a legjobban így jellemezhetek: *"Ennek a fiatal lelkipásztornak senki sem szólt, hogy már rég lejárt a hit világa, ez még mindig úgy jár-kezik itt, mint-ha még lenne Isten, és lenne értelme annak, amit tesz."* - Elsősorban az idős testvérek vettek körül bennünket. Olyan meleg testvéri légkör alakult ki a kis gyülekezetben, hogy 5 év múlva, amikor Főtra kerültünk, csak zokogás közben tudtunk búcsúzni első gyülekezetünkől. Salgótarjánhoz 52 falu tartozott még, több helyen szórvány-istentiszteletet tartottunk havonta, de a legtöbb faluban csak néhány református család élt.

1976-ban - esperes-lelkipásztor halála után - a fóti gyülekezet hívott meg pásztorának. 29 éves voltam ekkor és alig elképzelhetően nagy kitüntetés volt az ország egyik legjobb gyülekezetébe kerülni. Az első öt év nagy külső fellendüléssel, gyülekezeti mozgással járt, nagyon el is fáradtunk, és úgy gondoltuk, hogy túl nagy feladat ez számunkra. Egy kisebb gyülekezetbe készültünk, Isten azonban másként gondolta. Megfáradt, útkereső életünk olyan megújuláson vitte át, amelynek nyomán a következő csaknem 15 évben csodálatos gyülekezeti ébredést élhettünk meg. Fiatalok, fiatal családok, felnőttek, idősebbek egész sora megtérésének lehettünk tanúi és munkálói. Közben új parókiát és gyülekezeti házat építettünk évek kemény kétkezi munkájával a megújult gyülekezet összefogásában. Itt született harmadik gyermekünk, Teodóra Isten ajándékaént 11, illetve 8 évre nagyobb testvérei után. Olyan szeretetközösségben, megbecsülésben, szolgálatban éltünk a gyülekezetben, hogy eszünkbe sem jutott onnan sehova sem elpályáznunk.

De Istennek ebben is más terve volt. Hosszú lenne a két év történetét, tusakodását leírni, amíg megértettük, és megvalósult, hogy új szolgálati helyünk a fásori gyülekezet lett. 1995. áprilisától vagyok a gyülekezet lelkipásztor. Amit azóta átélhettünk, az külön fejezetet jelent életünkben is. Láthattuk Urunk hatalmát, ahogyan életet teremt, és missziói bázist létesít ebben az egykor nagy lángon élő gyülekezetben. Látjuk, átéljük, munkáljuk, ahogyan Isten szeretete munkatársak egész sorát hívta, hívja el a szolgálatra, és építi országát kegyelméből nagy ajándékként itt a főváros nagyon szép temploma körül - mindnyájunk örömeire. A mögöttünk lévő 10 évből nyolcat Somogyi Péterrel és Krisztinával szolgálhattunk - Isten áldásával. Hadd fejezzem be eddigi életem történetét egy tavaly novemberi élménnyel. Az Újköztemetőben temettem és a 272-es parcellába mentünk. Menetközben belém villant, hogy ide utoljára 34 évvel ezelőtt, pesti segédlelkészként temettem. Úgy tűnt, mintha a számítógépen egy "klikkel" eltüntettek volna ezt a 34 évet, úgy elshahant.

A temetés után karomon a palásttal sétáltam még az őszi verőfényben az avarban és méltatlankodtam kicsit: - Uram! Szólhattál volna menet közben, hogy jobban figyeljek a múlt időre. - Azt a választ "kaptam": - Tudtad volna ennyi ajándékkal, szépséggel, értékkel megtölteni ezt a 34 évet? - Dehogyan, Uram! - válaszoltam. - Akkor fogd be a szád, és folytasd az utat, a többit pedig bízd rám! - Rábízom, de nem fogom be a szám, hanem dicsőítem Őt, aki nemcsak "használja" a gyermekeit, hanem az egyetlen értelmes, áldott, el nem múló étellel ajándékozza meg őket.

Hála és biztatás

2009. július 26. vasárnap. Javában tombol a nyár. A felnőttek nyári szabadságukat, a gyerekek iskolai vakációjukat töltik. Mégis tele a templom. Keresztelőre készítve az Úr asztala, a padokon a tegnapi házasságkötési fogadalomtétel ünnepi virágai díszlenek. Aztán, ahogy az imádsághoz elcsendesedünk, visszarepülünk az időben, és mint a filippibeliek, hallgatjuk tanítónk – a keresztyénüldözőből Krisztushordozóvá lett Pál – hozzánk intézett levelét.

Köszönt bennünket és hálát ad értünk az Úrnak. Milyen csodálatos egy olyan emberre figyelni, aki számon tart minket, és örül nekünk, sőt az Úr Isten elé viszi az életünket. Azt mondja „... imádkozom mindnyájatokért, mert közösséget vállaltatok az evangéliummal...” (Filippi 1. 4-5) Dobó István jut eszembe rögtön, aki a törökkel körülvett egri várat maroknyi csapatával védelmezte, és mielőtt a végső csata megkezdődött volna, hálát adott harcosaiért. Azért a néhány magyar katonáért, akiknek Istenük, hazájuk, nemzetük még az életüknél is drágább volt. Nyelvünkben van egy csodálatos kifejezés arra, amikor valaki latolgatás nélkül, nem törődve a következményekkel beáll a jó szolgálatba. SZÍVÜGY. És Pál is erről beszél a filippibelieknek és erről beszél mindannyiunknak ma is. Nem szabad megalkudni a hazugságokkal, elcsábulni a kívánságoktól, feladni küzdelmünket a mindenhatóságát ordító világgal szemben, hiszen az evangéliummal vállaltunk közösséget. És biztat és biztat és biztat:

„... aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára.” (Filippi 1. 6) Ebben már benne van az az ígéret is, hogy az Úr Jézus ama napon majd nekünk ad mindent, mert Őt magát hordtuk szívügyünként az emberek között.

Horváth Csaba

A MEGNYUGVÁS SZIGETÉN

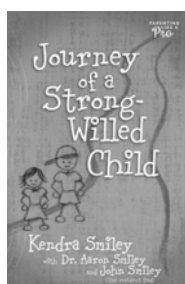
Egyszer csak ott állunk mindannyian
Nyugodt szívvel az erdő közepén,
S mint repedt jég alól a víz,
Felbuggyan lelkünkől az emlékezés.

Minden oly csodásan tökéletes.
Nem lehet megtörni a Csendet.
Ma tiéd a tisztás, holnap az enyém,
S ott látjuk egykor a gyermekeinket.

Révbe jutunk végül mindahányan,
Nyugodt szívvel, tisztán nézünk vissza.
Az Úr Isten gyönyörködik bennünk,
Letörli könnyeit, s Egy Fiát ránk bízta.

Jászárokszállás, 1988. február 29.

Horváth Csaba

Támogatás kontra elbátortalanítás

(további részlet Kendra Smiley könyvéből)

Kedveseim! Mindannyiunknak szüksége van olyan emberekre az életünkben, akik bátorítanak bennünket... és talán még inkább így vannak ezzel az akaratos gyerekek. Lássunk néhány különbséget a buzdítók és az elbátortalanítók között, hiszen ez mindannyiunknak jó emlékeztetőül szolgál!

- Az akaratos gyermek életéhez fűződő bátorító személyek képesek olyannak látni ezt az erős akarató természetet, amilyen az a valóságban: pozitív tulajdonságnak. És észreveszik azt is, hogy - mint minden más erösséget - ezt is gondosan irányítani kell ahhoz, hogy a lehető leghatékonyabban működjön.
- Azok a felnőttek, akik biztatni tudnak egy-egy akaratos gyereket, jellemzően érett és szilárd személyiséggel rendelkeznek. Nincs szükségük arra, hogy bizonyítsanak bármit is azáltal, hogy lealacsonyítanak vagy elbátortalanítanak egy gyereket.
- Általában azok bátortalanítanak el, akiket irritál az akaratos gyerekek szokatlan gondolkozása. Sokszor azok, akiket idegesít ez a gondolkodásmód, igazság szerint provokálják vagy csúfolják az akaratos gyerekeket.
- Az elbátortalanítók alábecsülik az erős akarató gyermek készségeit és képességeit, és úgy tekintik ezt a természetet, mint valami hátrányos tényezőt.
- Szükséges, hogy a szülők megkeressék azokat a támogató személyeket, akik akarják és képesek is a gyerek tudomására hozni, hogy szeretik őt, illetve tiszteletben tartják, és alkalmas időben méltányolják az ő különleges gondolkodásukat.
- Isten igéje mindegyikünket felszólít, hogy bátorítóak legyünk! „Vigasztaljátok tehát egymást, és építse egyik a másikat, ahogy teszitek is.” /1 Thessz. 5,11

Csáky Zsuzsa rajza

Faragóné Sárdy Emőke fordítása

Kedves érdeklődők! A **taksonyi filmklub** más helyszínt és más időpontokat keres a vetítések számára, ezért másort sajnos nem áll módunkban közölni. Megértésüket köszönjük!

Megújulva, lelkiileg megtisztulva!

Jászárokszállási nyári gyülekezeti tábor! Már kimondani is zene! És én itt lehettem! Mivel most voltam itt első alkalommal, nagy várakozás volt bennem, és nem csalódtam. Az Úr gyönyörű időt adott erre a hétre. Hétágra sütött a nap. Nyíltak a virágok. Sokan gyűltünk össze, felnőttek, gyerekek. Többen ismerősként üdvözölték egymást, mások, első táborozók, félszegen figyeltük a többieket. Nem sokáig. Ugyanis olyan szeretettel fogadtak bennünket, hogy hamar otthon éreztük magunkat.

És a programok! Nem unatkozunk. Reggeli után mindenki a Bibliáját olvassgatta. Később közösen énekeltünk a gyerekekkel, majd reggeli alkalom és csoportos beszélgetés következett. A reggeli alkalmakat Szappanos Zoltán, Alsónémedi lelképásztor tartotta, aki a tábor vendége volt. Ebéd után volt néhány óra szabadidő. Mindenki kedve szerint töltötte. Legtöbben a tábor melletti strandot választották, volt, aki a városban nézett szét vagy biciklitúrán vett részt, és volt, aki a táborban maradt. Vacsora után tartottuk esti alkalmunkat: „Gyülekezeti életünk, avagy honnan hívó tartunk” címmel. Ezeket az alkalmakat Faragó Csaba nagytiszteletű lelkészünk tartotta. Este még volt egy kis szabadidő, majd az egész tábor nyugalomra hajtotta a fejét. Csodálatos érzés volt látni, ahogy az ifisek foglalkoztak a gyerekekkel, így a szülők is kapcsolódhattak egy kicsit. Nagy élmény volt a születésnaposok köszöntése és a „Ki mit tud”. Úgy gondolom, mindnyájan megújulva, lelkiileg megtisztulva jöttünk haza. Boldog vagyok, hogy részt vehettem a táborban. Remélem, nem utoljára. Köszönöm Mindenkiene!

Kemény Mátyásné

Református hitoktatás rendje

HÉTFŐ	13.00 óra	Körösi Cs. Általános Iskola	Alsó tagozat	Annau Julianna	30-378-5902
KEDD	8.00 óra	Mese Óvoda (Temető u.)	Ovis hittan	Keményné V. Erzsébet	70-214-7805
	13.00 óra	Rákóczi F. Általános Iskola	Alsó tagozat	Annau Julianna	
SZERDA	12.45 óra	Taksony V. Általános Iskola, 18. terem	Alsó tagozat	Annau Julianna	
	13.45 óra	Taksony V. Általános Iskola, 18. terem	Felső tagozat	Kocsis Judit	30-533-8269
CSÜTÖRTÖK	8.00 óra	Hétszín Virág Óvoda (Knézich u.)	Ovis csoport	Keményné V. Erzsébet	
	12.45 óra	Hunyadi M. Általános Iskola	Alsós csoport	Annau Julianna	
PÉNTEK	15.45 óra	Dunaharaszti Ref. Templom	Felső tagozat, Ifjúsági terem	Kocsis Judit	
	16.00 óra	Dunaharaszti Ref. Templom	Konfirmandus csoport, Gyülekezeti terem	Faragó Csaba	30-637-8171
	17.00 óra	Dunaharaszti Ref. Templom	Tizenévesek ifi csoportja, Ifjúsági terem	Ligetkúti Amanda, Witzing Barbara, Nemes András	
	17.00 óra	Dunaharaszti Ref. Templom	Huszoneévesek ifi csoportja, Gyülekezeti terem	Kocsis Judit, Stefán Attila, Faragó Csaba	

Az óvodás hittan október első hetében, az alsós és felsős hittan a szeptember 14-i héttel, a konfirmációi felkészítés pedig szeptember 25-én indul. Sajnos Dunaharaszti két óvodájában (Szászország, Napsugár) a kevés jelentkező miatt idén először nem indítunk csoportot.

JÓTÉKONYSÁGI EST ÉS ADVENTI VÁSÁR

December 5-én gyülekezetünk jótékonyági estet szervez a **Dunaharaszti Művelődési Házban**. A befolyt összeget elkülönítjük az

ÚJ REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉRE

Az adventi vásáron azokat a tárgyakat árulnánk, amelyeket a testvérek felajánlanak, vagyis minden olyan dolgot, ami egy háztartásban előfordul és még jól használható. Könyvek, dísz tárgyak, társasjátékok, CD-k és még ezernyi más is sorolhatnánk. A felajánlott tárgyakat november elejétől várjuk a templomunkba. Úgyes kezű háziasszonyoktól szívesen fogadunk finom házi süteményeket, amit szintén a helyszínen árúsítunk, illetve barkácsolni tudók különböző kézműves technikákkal készült munkáit is szeretettel fogadjuk.

Az estét „A párbaj” című keresztény színdarab színe-síti. A kb. másfél-két órás előadás szereplői gyülekezetünk fiatal tagjai. A belépődíjak összegét is az új templom javára fordítjuk.

Készüljünk együtt erre az estére! Ötleteiket, javaslatokat szívesen fogadjuk!

Testvéri szeretettel, Szanyi Éva

NEGYEDÉVI GYÜLEKEZETI NAPTÁR

OKTÓBER

- 4. 10.00 Gyülekezetért való hálaadás napja és evangelizációs hét kezdete (vendég nt. Végh Tamás) – Dunaharaszti
- 6-9. 18.00 Evangelizációs hét (Végh Tamás) – Dunaharaszti
- 11. 8.30 Úrvacsorás istentisztelet – Dunaharaszti
- 10.00 Úrvacsorás istentisztelet – Taksony
- 31. 10.00 Játsszónap gyerekeknek – Taksony
- 18.00 Reformációi ünnepség – Dunaharaszti

NOVEMBER

- 1. Temetői istentisztelet – Taksony
- 7. Kirándulás a Ceglédi Szeretothonba
- 26-28. 18.00 Bűnbánati istentiszteletek – Dunaharaszti
- 27-28. 18.00 Adventi esték – Taksony
- 29. 8.30 Advent 1. vasárnapja, úrvacsorás istentisztelet – Dunaharaszti
- 10.00 Advent 1. vasárnapja, úrvacsorás istentisztelet – Taksony

DECEMBER

- 5. Jótékonyági est – Dunaharaszti
- 6. 10.00 Istentisztelet. Hittanos gyerekek adventköszöntő műsora – Dunaharaszti
- 20. 17.00 Hittanosok karácsonyi ünnepe – Dunaharaszti
- 23. 18.00 Hittanosok karácsonyi ünnepe – Taksony
- 24. 16.00 Szentesti áhítat – Dunaharaszti
- 25. 8.00 Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Dunaharaszti
- 8.30 Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Taksony
- 10.00 Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Dunaharaszti
- 26. 10.00 Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Dunaharaszti
- 31. 16.00 Óévi istentisztelet – Dunaharaszti
- Jan.1. 16.00 Újévi istentisztelet – Dunaharaszti

Dunaharaszti Református Templom - Rákóczi út 21.
Taksonyi Református Imaház - Virág utca 6.
Lelképásztor: Faragó Csaba (tel. 24 490-389)
Honlap: www.dunaharasztireformatus.hu

Felelős kiadó: Faragó Csaba – Szerkesztő: Csáky Gyöngyi – Szerzők: Faragó Csaba, Faragóné S. Emőke, Horváth Csaba, Kemény Mátyásné, Stefán Attila, Szathmári Éva, Váczai Gábor, nt. Végh Tamás – Tördelés, grafika: Csáky István – Korrektúra: Kórik Borbála – e-mail: szerkesztoseg@dunaharasztireformatus.hu